Prima instanță: Judecătoria Chișinău (sediul Central), judecător Guțan Vitalie

Dosarul nr. 2ri-257/24
(2-19113658-02-2ri-17052024)

D E C I Z I E

14 noiembrie 2024 *****

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios administrativ
al Curții de Apel Chișinău

Instanța compusă din:
Președintele completului Ruxanda Pulbere
Judecători Andrei Cașcaval și Dorin Dulghieru

examinând, fără participarea părților, recursul declarat de Moraru Leonid,
în cauza de insolvabilitate intentată față de „VMA-LUX-AUTO" S.R.L.,
împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău (sediul Central) din 27 martie 2024, prin care s-a admis parțial cererea administratorului autorizat Panciuc Adrian cu privire la trecerea remunerației și a cheltuielilor procesului în obligația organelor de conducere ale debitorului „VMA-LUX-AUTO" S.R.L.,

a c o n s t a t a t:

Poziția instanței de fond:

1. În procedura Judecătoriei Chișinău (sediul Central) se află spre examinare cauza de insolvabilitate intentată față de „VMA-LUX-AUTO" S.R.L.
2. La 12 iunie 2023 administratorul autorizat Panciuc Adrian a depus cerere cu privire la încasarea remunerației lichidatorului și a cheltuielilor.
3. În motivarea cererii a invocat că la 17 septembrie 2019 a fost convocată adunarea creditorilor „VMA-LUX-AUTO" S.R.L. cu următoarea ordine de zi: 1. Audierea Raportului lichidatorului; 2. Privind tragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere şi a persoanelor ce se fac vinovate de insolvabilitatea întreprinderii; 3. Stabilirea remunerației lichidatorului. La adunare s-au înregistrat creditorii validați Serviciul Fiscal de Stat şi „ELEX" S.R.L., ceea ce constituie 98 % din valoarea creanței și 66 % din numărul creditorilor.
4. La chestiunea nr. 3 s-a decis unanim de a aproba onorariu fix lunar în coeficientul mediu de multiplicare recomandat pentru stabilirea salariului de funcţie al conducătorilor încadraţi în unităţi care nu aplică sistemul de salarizare bazat pe reţeaua tarifară unică de salarizare, înmulțit la cuantumul minim garantat al salariului din sectorul real la unităţile cu autonomie financiară, pentru perioada de activitate, cu o valoare de 15 660 lei lunar, precum și cheltuielile de procedură în valoare de 4 000 lei.
5. Totodată, a invocat prevederile art. 3 din Legea nr. 161 din 18 iulie 2014 cu privire la administratorii autorizaţi, art. 66 alin. (1) lit. e), art. 70 din Legea insolvabilităţii.

6. La fel, a menționat că remuneraţia pentru executarea funcţiei de administrator sau lichidator în cadrul cauzelor de insolvabilitate este unica sursă de existenţă a unui administrator autorizat, or această specialitate este concepută anume pentru activitatea în cadrul proceselor de insolvabilitate.
7. Potrivit articolului 1 din Protocolul nr. 1 al Convenţiei Europene a Dreptului Omului orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Legiuitorul naţional a reglementat la art. 66 alin. (1) lit. e) din Legea insolvabilităţii expres dreptul administratorului provizoriu/insolvabilităţii şi lichidatorului la primire a remuneraţiei în modul stabilit de lege.
8. Astfel, dreptul de a fi remunerat pentru activitatea realizată în cadrul procesului de insolvabilitate fiind conferit de legiuitor, s-a creat o „aşteptare legitimă" a administratorului/lichidatorului de a fi răsplătit pentru munca efectiv realizată în cadrul procesului de insolvabilitate, constituind un drept patrimonial al ultimului.
9. A susținut că în cazul admiterii cererii de încasare a remuneraţiei va exista problema unei ingerinţe în dreptul de proprietate al persoanelor fizice, indicate la art. 70 alin. (13) din Legea insolvabilităţii, iar în cazul respingerii cererii de încasare a remuneraţiei va apărea problema lezării dreptului de proprietate al administratorului autorizat, iar analizând echilibru dintre aceste două drepturi concurente, prevalează dreptul de proprietate al administratorului autorizat.
10. A menționat că obligativitatea participării administratorului statutar în cadrul unui proces de insolvabilitate este prevăzută de Legea insolvabilităţii, iar conform prevederilor legislaţiei în vigoare, candidatura administratorului provizoriu, la etapa provizorie, este propusă de persoana care depune cererea introductivă. Creditorul sau debitorul, care a depus cererea introductivă propune candidatura administratorului provizoriu, a administratorului insolvabilităţii sau a lichidatorului. În cazul când astfel de propuneri din partea persoanelor care au depus cereri introductive nu survin, instanţa desemnează din oficiu candidatura unui administrator al insolvabilităţii/lichidator.
11. În nici într-o situaţie din cele relevate supra nu se solicită consimțământul administratorului autorizat, acesta fiind obligat de a executa diferite funcţii în cadrul unui proces de insolvabilitate, în baza actelor de dispoziţie (încheierii de admitere spre examinare a cererii introductive sau a hotărârii de admitere cererii introductive).
12. A indicat că a solicitat încasarea remuneraţiei pentru executarea funcţiei de lichidator al „VMA-LUX-AUTO" S.R.L. din contul administratorului din ultimele 24 luni anterior intentării procedurii şi a unicului fondator Moraru Leonid, din motivul lipsei masei debitoare. Este de menționat că funcția de lichidator este executată de un profesionist - administrator autorizat, care nu poate fi obligat să activeze gratis.
13. Potrivit pct. 1 din Hotărârea Guvernului nr. 165 din 9 martie 2010, cu privire la cuantumul minim garantat al salariului în sectorul real (în redacţia modificărilor operate prin Hotărârea Guvernului nr. 396 din 25 aprilie 2018), începând cu 1 mai 2018, cuantumul minim garantat al salariului în sectorul real (la întreprinderi, organizaţii, instituţii cu autonomie financiară, indiferent de tipul de proprietate şi forma de organizare juridică, în continuare - unităţi) se stabileşte în mărime de 15,44 lei pe oră, sau 2610 de lei pe lună, calculat pentru un program complet de lucru în medie de 169 de ore pe lună.
14. Astfel, a menționat că procesul de insolvabilitate a fost intentat la 19 octombrie 2017, însă lucrul propriu zis pentru a identifica creditorii, cauzele insolvabilităţii, acumularea

materialelor, analiza acestora, a convoca adunarea creditorilor, a întocmi cererea de atragere la răspundere subsidiară a durat 6 luni.

15. A considerat necesar ca onorariul fix al lichidatorului să fie calculat şi stabilit în conformitate cu decizia adunării creditorilor convocată la 17 septembrie 2019 pentru perioada de 6 luni lucrate efectiv.
16. Astfel, luând în consideraţie faptul că debitorul nu deţine masă debitoare, a considerat ca acest onorariu urmează să fie achitat de către organele de conducere a debitorului, în persoana lui Moraru Leonid. În acest sens urmează să fie aplicat coeficientul 6 la calcularea onorariului fix, în conformitate cu decizia adunării creditorilor convocată la 17 septembrie 2019 fiind calculat onorariul pentru 6 uni, sumă care va acoperi onorariul fix al lichidatorului şi cheltuielile în sumă fixă de 4000 lei ce au fost suportate de către acesta pentru a publica hotărârea de intentare a procesului de insolvabilitate în Monitorul Oficial, de asemenea, prin expedierea scrisorilor recomandate, analiză informaţiei, deplasări la instanţă, printare, achiziţionare plicuri poştale, etc.
17. Respectiv, onorariul fix al lichidatorului, pentru perioada de activitate 6 luni, va constitui suma de 97 960 lei, calculată după cum urmează: Onorariu pentru o lună - [2610 x 6 (coeficient) x 1 (luni)]= 15660 lei; 6 luni x 15660 lei = 93960 lei, constituie onorariul fix solicitat de administratorul autorizat Panciuc Adrian pentru exercitarea funcţiei de lichidator al „VMA-LUX-AUTO” S.R.L.
18. Cheltuielile procesului de insolvabilitate stabilitate de adunarea creditorilor în sumă fixă de 4000 lei; 93960 lei + 4 000 lei = 97960 lei. Cuantumul total solicitat fiind de 97960 lei.
19. A menționat că, analizând situaţia economico-financiară a debitorului, reieșind din documentele administrate la dosar şi obţinute în perioada examinării cererii introductive (perioada de observaţie) „VMA-LUX-AUTO” S.R.L., a constatat că de fapt aceasta se află într-o incapacitate de plată faţă de creditorii săi şi supra îndatorare, iar culpabili de acest fapt se fac organele de conducere, care prin acţiunile sale au dus întreprinderea la faliment, nerespectând prevederile legale de a depune cerere introductivă în termenul prevăzut de Legea insolvabilităţii, cererea fiind înaintată de creditori, fiind depusă în acest sens şi cerere de tragere la răspundere subsidiară.
20. Astfel, luând în consideraţie prevederile art. 70 alin. (13) a Legii insolvabilităţii, a considerat oportun încasarea onorariului fix pentru lichidator de la persoanele cu funcţii de răspundere a „VMA-LUX-AUTO” S.R.L. şi anume de la administratorul şi unicul asociat Moraru Leonid.
21. Cât priveşte caracterul rezonabil al remuneraţiei şi a cheltuielilor suportate de către Administratorul autorizat, a menţionat că acesta a expediat notificările la adresa instituţiilor statului şi a creditorilor cunoscuţi, a studiat materialele recepţionate pentru întocmirea rapoartelor, cererilor, a întocmit tabelul definitiv al creanţelor, a scris referinţe la contestaţii, a convocat adunarea creditorilor, a înaintat în instanţă cerere de atragere la răspundere subsidiară, a contestat cu apel hotărârea primei instanţe prin care a fost respinsă cererea de atragere la răspundere subsidiară, a contactat debitorul şi persoanele cu funcţie de răspundere.
22. La fel, a relevat că activităţile de redactare materială a cererilor, notificărilor aferente cauzei şi de formulare de concluzii în faţa completului de judecată, sunt adiacente unui efort intelectual și psihologic depus de către administrator acest fapt, presupunând

studierea minuţioasă a legislaţiei aplicabile cauzei şi a probelor acumulate împreună cu studierea circumstanţelor de fapt al procesului de insolvenţă.

23. În final, a constatat că suma de 97960 lei este una reală, necesară şi rezonabilă.
24. A solicitat administratorului autorizat Panciuc Adrian, lichidator „VMA-LUX-AUTO” S.R.L. (în procedura simplificată a falimentului), în temeiul art. 70 din Legea insolvabilităţii nr. 149 din 29 iunie 2012, admiterea integrală a cererii și încasarea de la administratorul statutar şi unic asociat Moraru Leonid în beneficiul său a onorariului pentru perioada de activitate de 6 luni şi cheltuielilor suportate în perioada de activitate în sumă de 97 960 lei.
25. Prin încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Central) din 27 martie 2024 s-a admis parțial cererea administratorului autorizat Panciuc Adrian, s-a trecut în obligația organelor de conducere ale debitorului „VMA-LUX-AUTO” S.R.L. cheltuielile procesului și s-a încasat de la asociatul unic și administratorul „VMA-LUX-AUTO” S.R.L. – Moraru Leonid în beneficiul administratorului autorizat Panciuc Adrian onorariul în sumă de 46 980 (patruzeci și șase mii nouă sute optzeci) lei, în rest, cererea s-a respins ca neîntemeiată.
26. Pentru a decide astfel, instanța de insolvabilitate a constatat că remunerația pentru activitatea eficientă a lichidatorului în perioada de referință constituie 3 (trei) luni, iar activitatea lichidatorului pentru care solicită remunerația în mărime de 93 960 lei pentru 6 luni, nu a fost pe deplin justificată prin acțiuni concrete întreprinse în perioada de referință. Astfel, remunerația pentru perioada efectiv lucrată de 3 luni, calculată conform anexei nr. 4 a Hotărârii Guvernului nr. 743 din 11 iunie 2002 și Hotărârii Guvernului nr. 165 din 9 martie 2010 (2610 lei pe lună * coeficientul 6) constituie de 46 980 lei.
27. De asemenea, a reținut că la moment debitorul nu mai dispune de bunuri care pot fi incluse în masa debitoare și că Moraru Leonid deținând funcția de administrator al „VMA-LUX-AUTO” S.R.L., a cunoscut sau trebuia să cunoască despre titlul executoriu nr. 2c-45/16 din 27 septembrie 2016, eliberat de Judecătoria Hîncești, iar din probatoriul anexat la materialele cauzei a dedus inacțiunea totală a administratorului Moraru Leonid în privința executării documentului menționat supra, s-au în privința executării obligației de depunere a cererii introductive în temeiul art. 14 din Legea insolvabilității nr. 149 din 29 iunie 2012.
28. A conchis instanța că inacţiunile lui Moraru Leonid sunt susceptibile să probeze culpa la apariţia stării de insolvabilitate a „VMA-LUX-AUTO” S.R.L., or cererea introductivă a fost depusă în instanţa de insolvabilitate la 28 iunie 2017de creditorul „ELEX” S.R.L. şi nici de cum de către debitor.
29. De asemenea, a reținut instanța de insolvabilitate că prin hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Central) din 16 ianuarie 2023, menținută prin decizia Curții de Apel Chișinău din 25 aprilie 2023 s-a respins cererea de tragere la răspundere subsidiară, fiind supusă analizei culpa pârâtului la apariția stării de insolvabilitate doar în privința anumitor temeiuri invocate de lichidator.

Solicitarea recurentului:

30. Nefiind de acord cu încheierea instanței de fond în partea admiterii cererii administratorului autorizat Panciuc Adrian, la 15 aprilie 2024 Moraru Leonid a depus recurs împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău (sediul Central) din 27 martie 2024,

solicitând admiterea recursului, casarea încheierii în partea contestată, cu adoptarea unei decizii noi privind respingerea integrală a cererii administratorului autorizat Panciuc Adrian cu privire la trecerea remunerației și a cheltuielilor procesului în obligația organelor de conducere ale debitorului „VMA-LUX-AUTO" S.R.L.

Argumentele părților:

31. În motivarea recursului, recurentul Moraru Leonid a invocat că concluzia instanței cu privire la culpa a sa la insolvabilitatea „VMA-LUX-AUTO" S.R.L. este eronată şi vine în contradicţie cu poziţia aceleiaşi instanţe expuse în hotărârea din 16 ianuarie 2023, menţinută şi de către Curtea de Apel Chişinău prin decizia din 25 aprilie 2023 la respingerea cererii lichidatorului „VMA-LUX-AUTO" S.R.L. în procedura falimentului simplificat, Panciuc Adrian privind tragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere ale debitorului în persoana pârâtului Leonid Moraru, ca fiind neîntemeiată.
32. Astfel, cu privire la argumentele legate de nedepunerea cererii introductive de către debitor, instanţa a precizat că în speţă, nu poate fi stabilită cu certitudine existenţa faptei ilicite comisă de pârât prin nedepunerea în termenul prevăzut de art. 14 din Legea insolvabilităţii a cererii introductive, având în vedere lipsa probelor ce ar atesta cert momentul intrării în incapacitate de plată a debitorului insolvabil.
33. La fel, a indicat că argumentul instanţei precum că există culpa sa la insolvabilitatea „VMA-LUX-AUTO" S.R.L. este vădit neîntemeiat și reieșind din constatările Hotărârii Curţii Constituţionale privind excepţia de neconstituționalitate a art. 70 alin. (3) şi (13) din Legea insolvabilităţii, din 9 iunie 2020, potrivit cărora poate fi încasat onorariu din contul membrilor organelor de conducere a debitorului, doar dacă s-a constatat culpa acestora la insolvabilitatea companiei.
34. Subsecvent, a indicat că conform constatărilor expuse de instanţa de fond, administratorul insolvabilităţii, începând cu 19 iulie 2017 a efectuat următoarele acţiuni: a întocmit tabelul definitiv pentru şedinţa de validare, a participat în şedinţa de validare, a întocmit rapoarte de activitate, a convocat şi a petrecut adunarea creditorilor, a întocmit raportul final şi bilanţul de lichidare.
35. Astfel, din 2017 până în 2024 administratorul (lichidatorul) a efectuat 5 acţiuni procesuale constatate de instanţa de judecată, iar pentru aceste 5 acţiuni procesuale instanţa a dispus încasarea sumei de 46 980 lei, fapt pentru care consideră asemenea cuantum de onorariu ca fiind excesiv pentru pretinsa muncă efectiv efectuată, iar instanța de fond contribuie la îmbogățirea nejustificată a administratorului de insolvabilitate.
36. Respectând principiul contradictorialității, instanța de recurs a expediat în adresa intimatului cererea de recurs, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței, însă până la data examinării recursului acesta nu a depus referință asupra recursului declarat.

Termenul de declarare a recursului:

37. În conformitate cu art. 423 alin. (1) Cod de procedură civilă *„încheierea dată în primă instanță poate fi atacată cu recurs, separat de hotărîre, de către părți şi de ceilalți participanți la proces în cazurile prevăzute de prezentul cod şi de alte legi, precum şi în cazurile în care încheierea face imposibilă desfășurarea de mai departe a procesului. Ea se examinează în recurs conform regulilor stabilite de prezentul capitol".*

38. Potrivit art. 424 alin. (1) Cod de procedură civilă *„Curțile de apel examinează recursurile declarate împotriva încheierilor emise de judecătorii”*.
39. Potrivit art. 425 Cod de procedură civilă *”termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii”*.
40. În conformitate cu art. 8 alin. (2) al Legii insolvabilității nr. 149 din 29 iunie 2012 „*încheierile instanței de insolvabilitate pot fi atacate cu recurs în termen de 15 zile de la data comunicării și numai în cazurile expres prevăzute de prezenta lege. Termenul de recurs, precum și recursul declarat nu suspendă executarea încheierilor instanței de insolvabilitate*”.
41. Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău reține că încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Central) din 27 martie 2024 a fost comunicată recurentului Moraru Leonid la 9 aprilie 2024.
42. Astfel, Colegiul conchide că recursul declarat de Moraru Leonid la 15 aprilie 2024 a fost depus în interiorul termenului legal.

Aprecierea instanței de recurs:

43. Analizând legalitatea și temeinicia încheierii atacate, prin prisma argumentelor invocate de recurent și a materialelor din dosar, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău consideră întemeiat recursul declarat de Moraru Leonid, iar încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Central) din 27 martie 2024 urmează a fi casată, din considerentele ce succed.
44. Conform art. 359 din Codul de procedură civilă *„Cererea de declarare a insolvabilităţii se judecă în instanţă conform normelor generale din prezentul cod, cu excepţiile şi completările stabilite de legislaţia insolvabilităţii.”*
45. Conform art. 1 alin. (4) din Legea insolvabilității „*procesul de insolvabilitate se desfășoară în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă și cu cele ale prezentei legi”*.
46. Conform art. 424 alin. (1) din Codul de procedură civilă *„Curțile de apel examinează recursurile declarate împotriva încheierilor emise de judecătorii”*.
47. În condițiile art. 426 alin. (2) şi (3) din Codul de procedura civilă *„recursul se depune la instanța a cărei încheiere se atacă. Recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului şi a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității şi fără participarea părților”*.
48. În conformitate cu prevederile art. 427 lit. c) din Codul de procedură civilă „*instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul şi să caseze integral sau parţial încheierea, soluționînd prin decizie problema respectivă”*.
49. Din lucrările dosarului urmează că la 28 iunie 2017 creditorul „ELEX” S.R.L. a înaintat cerere introductivă privind intentarea procesului de insolvabilitate față de debitorul „VMA-LUX-AUTO” S.R.L.
50. Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 4 iulie 2017 a fost admisă spre examinarea cererea introductivă depusă de creditorul „Elex” S.R.L. privind intentarea procesului de insolvabilitate față de debitorul „VMA-LUX-AUTO” S.R.L., fiind instituită perioada de observație, iar în calitate de administrator provizoriu a fost desemnat Panciuc Adrian.

51. Prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 19 octombrie 2017 s-a admis cererea introductivă, s-a constatat insolvabilitatea și s-a intentat procesul de insolvabilitate cu inițierea falimentului simplificat și dizolvarea „VMA-LUX-AUTO" S.R.L., cu desemnarea în calitate de lichidator a administratorului autorizat Panciuc Adrian.
52. Prin hotărârea adunării creditorilor „VMA-LUX-AUTO" S.R.L. în procedura simplificată a falimentului din 17 septembrie 2019 s-a hotărât, printre altele, tragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere şi a persoanelor ce se fac vinovate de insolvabilitatea întreprinderii și aprobat onorariu fix lunar în coeficientul mediu de multiplicare recomandat pentru stabilirea salariului de funcţie al conducătorilor încadraţi în unităţi care nu aplică sistemul de salarizare bazat pe reţeaua tarifară unică de salarizare, înmulțit la cuantumul minim garantat al salariului din sectorul real la unităţile cu autonomie financiară, pentru perioada de activitate, cu o valoare de 15 660 lei lunar, precum și cheltuielile de procedură în valoare de 4 000 lei.
53. Potrivit informaţiei Agenţiei Servicii Publice, la momentul intentării procesului de insolvabilitate faţă de „VMA-LUX-AUTO" S.R.L., în calitate de administrator şi unic asociat figurează Moraru Leonid.
54. Astfel, la 12 iunie 2023, administratorul autorizat Panciuc Adrian, lichidatorul „VMA-LUX-AUTO" S.R.L. a solicitat instanței de insolvabilitate trecerea remunerației și a cheltuielilor procesului în obligația organelor de conducere ale debitorului.
55. Pe de altă parte, prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Central din 16 ianuarie 2023, menținută prin decizia Curții de Apel Chișinău din 25 aprilie 2023, s-a respins cererea lichidatorului „VMA-LUX-AUTO" S.R.L. în procedura simplificată a falimentului cu privire la tragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere ale debitorului, în persoana lui Moraru Leonid, ca fiind neîntemeiată.
56. Potrivit constatărilor instanței de judecată, lichidatorul a invocat ca temei pentru tragerea la răspundere subsidiară art. 248 alin. (1) lit. h) din Legea nr. 149, conform căruia servește temei de tragere la răspundere subsidiară, nedepunerea cererii de intentare a procesului de insolvabilitate conform prevederilor art. 14.
57. Instanța de insolvabilitate, constatând că, cu toate că Moraru Leonid a încălcat prevederile legale menționate supra şi nu a manifestat diligența corespunzătoare în vederea înaintării cererii introductive, nu au fost prezentate probe pertinente şi admisibile care să dovedească faptul că starea de insolvabilitate a fost cauzată anume prin nedepunerea cererii introductive de către pârâți cu toate că această obligație îi revenea exclusiv administratorului statutar sau și asociatului, nefiind probat nici momentul survenirii incapacității de plată a debitorului şi că ulterior expirării termenului de înaintare obligatorie a cererii introductive, creanțele față de reclamant s-au majorat, a apreciat temeiul invocat ca fiind unul declarativ și neîntemeiat.
58. Prima instanță, fiind investită cu judecarea cererii în fond, a admis-o parțial în limita sumei de 46980 lei, calculată pentru 3 luni de activitate.
59. Așadar, în conformitate cu art. 2 alin. (1) din Legea cu privire la administratorii autorizați „*în sensul prezentei legi, noțiunea de administrator autorizat (denumit în continuare administrator) semnifică orice persoană fizică învestită potrivit legii cu atribuții de supraveghere și/sau de administrare a persoanelor juridice de drept privat sau a întreprinzătorilor individuali aflați în proces de insolvabilitate sau de dizolvare.*

60. Potrivit art. 3 alin. (1) și alin. (2) din Legea cu privire la administratorii autorizați *„administratorul desfășoară o activitate de liber profesionist de interes public, care nu este activitate de întreprinzător. Profesia de administrator poate fi exercitată doar de persoanele autorizate în condițiile prezentei legi și incluse în Registrul administratorilor autorizați”*.
61. Conform art. 25 alin. (6) al Legii insolvabilității *„cuantumul de remunerare a administratorului provizoriu îl stabileşte instanţa de insolvabilitate în mărime fixă, pentru fiecare lună de activitate efectiv lucrată şi confirmată documentar, care nu poate fi mai mică de coeficientul minim de multiplicare recomandat pentru stabilirea salariilor de funcţie ale conducătorilor încadraţi în unităţile ce nu aplică sistemul de salarizare bazat pe reţeaua tarifară unică de salarizare, înmulţit la cuantumul minim garantat al salariului în sectorul real la unităţile cu autonomie financiară.”*
62. În corespundere cu art. 5 alin. (5) lit. c) al Legii insolvabilității *„principalele competenţe ale instanţei de insolvabilitate în cadrul prezentei legi sînt desemnarea administratorului provizoriu şi fixarea remuneraţiei lui, desemnarea administratorului insolvabilităţii sau, după caz, a lichidatorului care va administra procedura pînă la confirmarea ori, după caz, pînă la înlocuirea sa de către adunarea creditorilor, precum şi stabilirea atribuţiilor lui pentru această perioadă.”*
63. De asemenea, în acord cu art. 32 alin. (1) al Legii insolvabilităţii „*cheltuielile judiciare aferente perioadei de observare a debitorului privind taxa de stat, privind remunerarea administratorului provizoriu, privind notificarea, privind convocarea şedinţelor şi comunicarea actelor de procedură efectuate de administratorul provizoriu se suportă din patrimoniul debitorului*…”
64. Alin. (2) al aceluiași articol indică că „*în cazul în care în patrimoniul debitorului nu există bunuri ori acestea sînt insuficiente pentru a se acoperi cheltuielile procesului de insolvabilitate, remunerarea administratorului provizoriu şi acoperirea cheltuielilor efectuate de acesta în perioada de observare a debitorului le suportă membrii organelor de conducere şi asociaţii, acţionarii sau membrii debitorului, în mod solidar*”.
65. Potrivit alin. (4) din aceeași normă „*modalitatea de repartizare a cheltuielilor judiciare şi a cheltuielilor de remunerare a administratorului provizoriu o stabileşte instanţa de insolvabilitate într-o hotărîre sau încheiere emisă în urma examinării cauzei.*
66. Potrivit prevederilor art. 52 alin. (l) lit. b) din Legea insolvabilității *„cheltuielile procesului de insolvabilitate, includ remuneraţia şi cheltuielile administratorului provizoriu, ale administratorului insolvabilităţii/lichidatorului, dacă au fost prevăzute”*.
67. În conformitate cu art. 70 alin. (1)-(4) al Legii insolvabilității *„pentru îndeplinirea funcțiilor, administratorul/lichidatorul are dreptul la remunerație și la compensarea cheltuielilor aferente. Remunerația administratorului/lichidatorului se constituie din onorarii fixe și onorarii de succes sub formă procentuală și se achită în monedă națională, inclusiv în cazul în care remunerația se determină în funcție de creanțe/sume în valută străină. Cuantumul onorariul fix al administratorului/lichidatorului se stabilește de către comitetul creditorilor ori, în cazul în care acesta nu este constituit, de către adunarea creditorilor prin negocieri. Acest cuantum nu poate fi mai mic de coeficientul mediu de multiplicare recomandat pentru stabilirea salariului de funcție al conducătorilor încadrați în unități care nu aplică sistemul de salarizare bazat pe rețeaua tarifară unică de salarizare, înmulțit la cuantumul minim garantat al salariului din*

sectorul real la unităţile cu autonomie financiară. Onorariul fix stabilit pentru administrator/lichidator se plătește lunar din patrimoniul debitorului."

68. Potrivit alin. (13) din aceeași normă, „*în cazul în care se constată că debitorul nu dispune de bunuri sau că bunurile lui nu pot acoperi cheltuielile procedurii de insolvabilitate sau ale procedurii falimentului, achitarea onorariului fix administratorului/lichidatorului, precum şi compensarea cheltuielilor aferente se trec în mod solidar, prin încheiere judecătorească în obligaţia organelor de conducere ale debitorului consemnate la art. 247. Încheierea judecătorească se emite cu citarea administratorului/ lichidatorului, a membrilor organelor de conducere* ale *debitorului în a cărui obligaţie se cere trecerea acoperirii cheltuielilor masei debitoare, a preşedintelui comitetului creditorilor. Încheierea poate fi atacată cu recurs de persoanele vizate în ea. Neprezentarea părţilor citate legal nu împiedică examinarea cauzei".*
69. Art. 247 alin.(1) din Legea insolvabilităţii stabilește că *"în sensul prezentei legi, membri ai organelor de conducere ale debitorului pot fi: debitorul persoană fizică ce desfăşoară activitate individuală de întreprinzător, fondatorul întreprinderii individuale sau al gospodăriei ţărăneşti (de fermier), administratorii societăţilor comerciale, membrii organelor executive, membrii consiliilor de supraveghere (de observatori), lichidatorii şi membrii comisiilor de lichidare, contabilii",* iar alin. (2) – că "*prevederile alin.(1) se aplică persoanelor care deţineau funcţiile respective la data intentării procesului de insolvabilitate, precum şi celor care au deţinut aceste funcţii pe parcursul ultimelor 24 de luni anterioare intentării procesului".*
70. În același timp, potrivit art. 123 alin.(2) Cod de procedură civilă *"faptele stabilite printr-o hotărîre judecătorească irevocabilă într-o cauză civilă soluţionată anterior în instanţă de drept comun sau în instanţă specializată sînt obligatorii pentru instanţa care judecă cauza şi nu se cer a fi dovedite din nou şi nici nu pot fi contestate la judecarea unei alte cauze civile la care participă aceleaşi personae".*
71. Colegiul civil consideră relevant de a menționa că, într-adevăr, prin prisma prevederilor legale menționate supra, remunerarea lichidatorului şi acoperirea cheltuielilor efectuate de acesta în perioada de faliment simplificat poate fi, de principiu, solicitată de către lichidator de la membrii organelor de conducere ale debitorului insolvabil, la caz administratorul „VMA-LUX-AUTO" S.R.L., Moraru Leonid, or, acesta a avut calitatea de membru al organelor de conducere ale debitorului cu 24 luni înainte de intentarea procesului de insolvabilitate – 19 octombrie 2017.
72. În același timp, simplul fapt că Moraru Leonid deținea statut de membru al organelor de conducere a debitorului insolvabil în ultimele 24 luni premergătoare intentării procesului de insolvabilitate, nu este suficient pentru a încasa de la acesta remunerația lichidatorului „VMA-LUX-AUTO" S.R.L. pentru perioada de activitate în această funcție.
73. Astfel, dreptul administratorului provizoriu sau al lichidatorului de a solicita încasarea remunerației de la membrii organelor de conducere ale debitorului insolvabil este condiționat de demonstrarea culpei acestora la cauzarea stării de insolvabilitate.
74. Condiționarea dreptului administratorilor autorizați de a încasa remunerația de la membrii organelor de conducere ale debitorului insolvabil de demonstrarea culpei acestora la cauzarea stării de insolvabilitate urmează din sensul pct. 79 din Hotărârea Curții Constituționale nr. 16 din 9 iunie 2020 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 70 alineatele (3) și (13) din Legea insolvabilității nr. 149 din 29 iunie 2012.

75. Aşadar, deoarece culpa reprezintă o încălcare a standardelor de diligenţă şi prudenţă managerială pe care conducătorii debitorului ar trebui să le respecte, aceasta este elementul-cheie care activează răspunderea organelor de conducere ale debitorului insolvabil pentru cheltuielile procedurii de insolvabilitate sau ale procedurii falimentului, achitarea onorariului fix administratorului/lichidatorului, precum şi compensarea cheltuielilor aferente.
76. Prin urmare, Colegiul civil recunoaşte ca fiind corectă motivarea efectuată de către instanţa de fond a aplicabilităţii la caz a constatărilor din Hotărârea Curţii Constituţionale nr. 16 din 09.06.2020 privind excepţia de neconstituţionalitate a articolului 70 alineatele (3) şi (13) din Legea insolvabilităţii nr. 149 din 29 iunie 2012**,** iar pentru a nu admite repetări inutile, instanţa de recurs le va însuşi.
77. Aici, Colegiul civil menţionează că încasarea remuneraţie în lipsa demonstrării culpei membrilor organelor de conducere ale debitorului insolvabil, ar echivala cu aplicarea unui text de lege declarat neconstituţional, deci, nul, prin prisma prevederilor art. 140 alin. (1) din Constituţie, şi constituie o ingerinţă neprevăzută de lege în dreptul de proprietate a membrilor organelor de conducere a debitorilor insolvabili culpa cărora nu a fost demonstrată în cauzarea stării de insolvabilitate a debitorilor insolvabili.
78. În acelaşi timp, Colegiul civil notează că prima instanţă eronat a constatat că inacţiunile lui Moraru Leonid în privinţa executării documentului executoriu sau în privinţa executării obligaţiei de depunere a cererii introductive în temeiul art. 14 Legii insolvabilităţii sunt susceptibile să probeze culpa a apariţia stării de insolvabilitate a „VMA-LUX-AUTO" S.R.L.
79. În susţinerea acesteia concluzii, Colegiul civil menţionează că lumina principiului autorităţii de lucru judecat, hotărârea judecătorească prin care s-a respins cererea lichidatorului „VMA-LUX-AUTO" S.R.L. în procedura simplificată a falimentului cu privire la tragerea la răspundere subsidiară a membrilor organelor de conducere ale debitorului, în persoana lui Moraru Leonid şi constatările irevocabile cu privire la faptul că temeiul invocat de lichidator pentru tragerea la răspundere subsidiară, şi anume nedepunerea cererii de intentare a procesului de insolvabilitate conform prevederilor art. 14 Legii insolvabilităţii este neîntemeiat, se bucură de prezumţia absolută de adevăr şi nu pot fi contrazise printr-o altă hotărâre. Răsturnarea puterii lucrului judecat, printr-o reluare a judecării într-o nouă acţiune între părţi, determină o instabilitate a raporturilor juridice civile, care, odată stabilite printr-o hotărâre judecătorească cu caracter irevocabil, întră în sfera raporturilor de ordine publică, pe care părţile nu le pot modifica nici în situaţia în care ar exista acordul lor.
80. Prin urmare, Colegiul civil nu poate reţine poziţia primei instanţe potrivit căreia prin hotărârea Judecătoriei Chişinău, sediul Central din 16 ianuarie 2023, menţinută prin decizia Curţii de Apel Chişinău din 25 aprilie 2023 a fost supusă analizei culpa pârâtului la apariţia stării de insolvabilitate doar în privinţa anumitor temeiuri invocate de lichidator.
81. Astfel, Colegiul conchide că la caz, lichidatorul Panciuc Adrian, contrar prevederilor art. 118, alin. (1) Cod de procedură civilă, raportat la pct. 79 din Hotărîrea Curţii Constituţionale nr. 16 din 9 iunie 2020 privind excepţia de neconstituţionalitate a articolului 70 alineatele (3) şi (13) din Legea insolvabilităţii nr. 149 din 29 iunie 2012, nici în prima instanţă şi nici în instanţa de recurs nu a prezentat nici un mijloc de probă

admisibil și pertinent care ar proba culpa pîrîtului Moraru Leonid în cauzarea stării de insolvabilitate a „VMA-LUX-AUTO” S.R.L.

82. Or, pentru a proba culpa organelor de conducere ale debitorului în contextul procedurii de insolvență, lichidatorul trebuie să demonstreze că acțiunile sau omisiunile acestora au contribuit direct la apariția stării de insolvabilitate sau că au gestionat defectuos activitatea debitorului, prin: - documentarea deciziilor manageriale, adică lichidatorul poate analiza hotărârile consiliului de administrație și ale conducerii executive pentru a identifica decizii care ar putea fi considerate iresponsabile, riscante sau în detrimentul stabilității financiare a companiei; - examinarea rapoartelor financiare, care pot oferi informații valoroase despre modul în care conducerea a gestionat resursele și obligațiile financiare (existența unor cheltuieli excesive, a unor datorii nejustificate, întârzieri în plățile fiscale, investiții riscante sau gestionarea necorespunzătoare a activelor); - analizarea tranzacțiilor suspecte realizate în perioada anterioară insolvabilității, cum ar fi transferuri de active către terți, plăți preferențiale sau alte operațiuni financiare care au redus activul debitorului în mod semnificativ, fără o justificare economică (tranzacțiile cu afiliați sau membri ai conducerii pot fi un indicator al unei conduite culpabile); - analizarea respectării obligațiilor legale; etc.
83. Prin urmare, Colegiul civil subliniază că condiționarea răspunderii organelor de conducere ale debitorului insolvabil pentru cheltuielile procedurii de insolvabilitate sau ale procedurii falimentului, achitarea onorariului fix administratorului/lichidatorului, precum şi compensarea cheltuielilor aferente de culpă în apariția stării de insolvabilitate limitează lichidatorul doar prin impunerea standardelor de probare, iar impunerea unor standarde de probare stricte nu limitează dreptul, ci mai degrabă îl clarifică și îi asigură aplicabilitatea corectă și echitabilă.
84. În contextul răspunderii organelor de conducere ale debitorului în procedura de insolvabilitate standardele de probare sunt esențiale pentru a evita interpretările arbitrare și pentru a proteja drepturile ambelor părți implicate – atât ale creditorilor, cât și ale membrilor conducerii. Printre motivele pentru care standardele de probare nu limitează, ci susțin respectarea dreptului sunt: echitate și protecția drepturilor individuale, stabilirea unei răspunderi corecte, protejarea interesului public și evitarea abuzurilor, claritatea și previzibilitatea în aplicarea legii, respectarea procedurilor legale, asigurarea echilibrului între părți.
85. Reieșind din aceste considerente, Colegiul civil concluzionează netemeinicia cererii administratorului autorizat Panciuc Adrian cu privire la trecerea remunerației și a cheltuielilor procesului în obligația organelor de conducere ale debitorului „VMA-LUX-AUTO” S.R.L., considerent din care încheierea primei instanțe urmează a fi casată.
86. În continuare, instanța de recurs apreciază critici afirmațiile administratorului autorizat Panciuc Adrian cu privire la faptul că legea stabilește clar că activitatea sa de lichidator nu este gratuită, or, Colegiul civil nu neagă dreptul administratorului insolvabilității și lichidatorului la primirea remunerației, însă aceasta trebuie să fie încasată în modul stabilit de lege. La caz, Colegiul civil nu poate desconsidera prevederile hotărârii Curții Constituționale care indică asupra obligației lichidatorului să demonstreze culpa administratorului Moraru Leonid la apariția stării de insolvabilitate în raport cu Legea ce indică asupra dreptului de principiu la remunerație al lichidatorului.

87. Reieşind din cele menţionate supra, şi având în vedere că argumentele recurentului sunt întemeiate, Completul judiciar ajunge la concluzia de a admite recursul declarat, a casa încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Central) din 27 martie 2024 în partea contestată, prin care s-a admis parțial cererea administratorului autorizat Panciuc Adrian cu privire la trecerea remunerației și a cheltuielilor procesului în obligația organelor de conducere ale debitorului „VMA-LUX-AUTO" S.R.L., a soluționa problema respectivă prin respingerea integrală a cererii administratorului autorizat Panciuc Adrian cu privire la trecerea remunerației și a cheltuielilor procesului în obligația organelor de conducere ale debitorului „VMA-LUX-AUTO" S.R.L.
88. În baza celor expuse, în conformitate cu art. 427 lit. c) din Codul de procedură civilă, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău, -

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Moraru Leonid.

Se casează încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Central) din 27 martie 2024, în cauza de insolvabilitate intentată față de „VMA-LUX-AUTO" S.R.L., la cererea administratorului autorizat Panciuc Adrian cu privire la trecerea remunerației și a cheltuielilor procesului în obligația organelor de conducere ale debitorului „VMA-LUX-AUTO" S.R.L., și, soluționând prin decizie problema respectivă, se adoptă o soluție nouă, prin care:

Se respinge cererea administratorului autorizat Panciuc Adrian cu privire la trecerea remunerației și a cheltuielilor procesului în obligația organelor de conducere ale debitorului „VMA-LUX-AUTO" S.R.L., ca fiind neîntemeiată.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele completului Ruxanda Pulbere

Judecătorii Dorin Dulghieru

Andrei Cașcaval